

1 Utviklingstrekk og utfordringer¹

Regjeringen og Stortinget har besluttet at Nordområdene skal være nasjonens hovedsatsingsområde i et langsiktig perspektiv. Som følge av dette skjer en sterk satsing og utbygging av offentlig finansierte kompetanseinstitusjoner med så vel nasjonale som internasjonale målsettinger. For Tromsø representerer dette betydelige muligheter og utfordringer i å utnytte denne satsingen til beste både for Norge og Nord-Norge. Dette i form av økt attraktivitet for etablering og videreutvikling av bedrifter, kompetanseinstitusjoner og forvaltningsorganer. I den forbindelse vil økt fokus på å oppnå internasjonal attraktivitet være av stor betydning.

I følge fylkesplanen for Troms 2010-2013 har Tromsø i kraft av sin størrelse og kompetansestyrke en forsterket mulighet til å være pådriver i det regionale utviklingsarbeidet, både for egen utvikling og for omlandet. Byens muligheter til å være drivkraft og aktiv samarbeidspart for utvikling i regionen styrkes ytterligere gjennom RDA-midlene. Byen har en klar betydning for utviklingen av omkringliggende områder i fylket. Samtidig er positiv utvikling i omlandskommunene en av forutsetningene for at det skjer vekst og utvikling i byene.

Tromsø er fylkets mest folkerike kommune med sine vel 67.000 innbyggere. Dette utgjør om lag 43 % av de vel 156.000 innbyggerne i Troms. Trenden fra tidligere tiår har fortsatt med en økning i folketallet i Tromsø på 1,5 %. I Troms har økningen i samme periode vært på 0,4 %.

Tromsø og Troms har en høyere andel sysselsatte i offentlig sektor enn landet som helhet. Den offentlige sektoren har lave ledighetstall og et voksende sysselsettingsbehov, noe som innebærer at ledighetstallene vil forsette å være lave i de kommende år. Til tross for dette vil det i offentlig sektor oppleves som vanskelig å rekruttere faglært personale innenfor utdanning, helse, pleie og omsorg.

Det vil i fremtiden bli en utfordring å få kompetent arbeidskraft til regionen. Samtidig viser statistikken at det er de med lavest utdanning og de unge som rammes hardest av arbeidsledigheten. Aldersgruppen 19-24 år utgjør om lag ¼ av alle ledige i Troms. Den største ledighetsøkningen er blant de som bare har videregående skole, enten helt eller delvis fullført. Det er derfor viktig både å ha fokus på det økende frafallet i videregående skole og inspirere ungdom til å få kunnskap. Det vil også være viktig å legge til rette for kompetansearbeidsplasser og personmobilitet, herunder praksisplasser og traineeordninger.

Næringsstrukturen i Troms viser en langvarig nedgang i sysselsettingen i primærnæringene. Til tross for dette er det fortsatt fiskeri og oppdrett som er landsdelens viktigste eksportnæringer. Andre næringer har imidlertid fått økt betydning. Kunnskapsbaserte næringer har en positiv utvikling og blir stadig viktigere. Opplevelsesbaserte næringer, som reiseliv, har over tid blitt viktigere for økonomien og sysselsettingen. Det er behov for betydelig kompetanseutvikling for å utnytte potensialene i vekstnæringer som marin bioteknologi, petroleum, maritim sektor, energi, reiseliv og E-helse/telemedisin/IKT til konkurransedyktige bedrifter og institusjoner på nasjonalt ledende nivå.

Næringslivet i Tromsø/Troms består av små og mellomstore bedrifter som i stor grad mangler ressurser til å involvere og utvikle seg i forhold til nye markeder og produkter. Det er viktig at Tromsø styrker sine komparative fortrinn innenfor ulike fagmiljøer for å fremme innovasjonsevnen. Forskning og utvikling (FoU), muligheten til høyere utdanning og tilrettelegging for regionalt forankret kompetanseutvikling er av betydning for vekst i regionen. Utfordringene er å få innsatsen innenfor FoU i regionen opp på et nasjonalt ledende nivå, samtidig som næringslivet deltar aktivt i FoU-arbeidet.

Det er nødvendig å gi næringslivet gode og forutsigbare rammebetingelser gjennom tilretteleggende tiltak og god infrastruktur. I tillegg må det støttes opp om lokale initiativ når det gjelder etablerere. Næringslivet må blant annet forberedes til å ta del i ringvirkningene fra funn av olje og gass i nord. Videre må det tilrettelegges for utviklingen av kunnskapsintensive næringer.

Tromsø er det viktigste transportknutepunkt i Nord-Norge. Det må etableres en transportinfrastruktur og logistikk-knutepunkt som er koblet nært til eksisterende og nye næringsområder.

¹ Tallmaterialet er hentet fra www.ssb.no og PANDA våren 2009 slik de fremkommer i Fylkesplanen for Troms 2010-2013.

Arbeidsplasser er avgjørende for at folk skal bli boende i regionene. I dagens samfunn, med to-karrierefamilier og høyere utdanningsnivå i befolkningen, er utfordringen å skape attraktive arbeidsplasser med et godt fagmiljø. Tromsø har en høy andel av sysselsatte med høyere utdanning og er over gjennomsnittet for resten av landet. I tillegg til attraktive arbeidsplasser må Tromsø fremstå som en attraktiv bostedskommune og sentrum for innbyggerne, blant annet gjennom gode fritidstilbud.

1.1 Regionalt samarbeid

For å oppnå ringvirkninger også utover Tromsø kommune, og for å stimulere til samarbeid på tvers av regioner og kommuner, ønsker RDA Tromsø å initiere til ytterligere regionale samarbeidsprosjekter.

Gode prosjekter med deltakere som samspiller med regjeringens nordområdesatsing og som kommer fra hele landsdelen, men som har en næringsmessig effekt og kobling mot Tromsø, er spesielt interessante. Det er ønskelig å få gjennomført flere samarbeidsprosjekter der også søkere utenfor Tromsøs kommunegrenser er samarbeidspart.

RDA Tromsø ønsker å imøtekomme utfordringer innenfor regionalt samarbeid, gjennom å legge til rette for langsiktige regionale prosjekter, samarbeid på tvers av regioner og kommuner, samt veiledning i søknadsprosessen. På denne måten vil RDA-ordningen bidra til et felles løft for hele regionen.

Det ønskes en sterkere kobling mellom næringsrettede virkemidler i kommunene, budsjettpostene RUP og RDA, samt Innovasjon Norges bedriftsrettede midler. Muligheten til å samkjøre prosjekter og satsinger er unik, og bør benyttes i større omfang enn tidligere. RDA-styret ønsker å intensivere arbeidet med å finne gode regionale samarbeidsprosjekter som kan utløse spleiselag mellom prosjektkommunene, RUP og RDA.

RDA Tromsø ønsker å forsterke kommunikasjonen rundt RDA-ordningen ytterligere som et næringsrettet virkemiddel for Tromsø og regionen, samt gjøre kjent de regionale ringvirkningene av innvilgede prosjekt. Dette også som et ledd i å styrke den viktige rollen Tromsø by har som motor for hele regionen.

1.2 Målsetning

Målsetningene i handlingsprogrammet for 2011 er tredelt:

Mål 1: RDA-midlene skal benyttes til å bruke, beholde, videreutvikle de naturlige og kompetansemessige fortrinnene i Tromsø og Nord-Norge.

Mål 2: RDA-midlene skal bidra til at infrastrukturprosjekter blir realisert, for å utvikle Tromsø som regionalt knutepunkt.

Mål 3: RDA-midlene skal bidra til å øke attraktiviteten og troverdigheten for å utvikle Tromsø og den nordlige regionen til et attraktivt og godt sted å bo, besøke og å etablere seg i.

Samhandling med regjeringens nordområdestrategi vil være viktig i forhold til målene over.

RDA-styret er derfor opptatt av nasjonale målsettinger, samt den regionale og næringsmessige dimensjonen i prosjektene som får innvilget støtte. Prosjektene *regionale* dimensjon er avgjørende for at Tromsø skal være en troverdig driver i nord. Dette betyr nødvendigvis ikke at prosjektene geografiske x- og y-koordinater ligger *utenfor* Tromsøs grenser, men mer at prosjektene har et næringsmessig større nedslagsfelt/ringvirkninger enn Tromsøs geografiske utstrekning.

Den *næringsmessige* dimensjonen omfatter at det næringsmessige aspektet ikke nødvendigvis er tydelig som et *direkte* resultat, men at det kanskje først kommer til syne etter hvert. Dette gjelder for eksempel prosjekter der RDA-midler benyttes til å bygge basisinfrastruktur, enten det dreier seg om «betong, asfalt, fiber eller hjerne». Dette gir *fundamenter* for næringsutvikling.

All bruken av RDA-midlene skal være i samsvar med Kommunal- og regionaldepartementets mål for bruken av distrikts- og regionalpolitiske virkemidler og være forankret i fylkesplanens mål og strategier. Målhierarkiet fremgår av figur under:

2 Rammer for RDA-arbeidet i 2011

RDA-midlene skal utgjøre en helhetlig satsing og er delt i to innsatsområder: 1) tilretteleggende tiltak² og 2) bedriftsrettede tiltak³. De tilretteleggende midlene forvaltes av Troms fylkeskommune og den bedriftsrettede delen av Innovasjon Norge.

RDA-ordningen er en *søknadsbasert* virkemiddelordning, der handlingsplanene er styringsverktøy som forener kortsiktige tiltak med langsiktige mål og utfordringer. I tillegg til årlige handlingsplaner vil RDA-styret arbeide for å ta initiativ i forhold til nye utfordringer. RDA-styret kan også ta initiativ til konkrete prosjekter.

2.1 Programsatsing: Regionalt samarbeid

For å initiere til regionale samarbeidsprosjekter innenfor RDA-ordningen og for å synliggjøre regionale ringvirkninger, skal regionale samarbeidsprosjekter kunne søke om midler gjennom en egen utlysning. Dette skal bidra til å initiere gode regionale samarbeidsprosjekter på tvers av regioner og kommuner.

Det vil i denne sammenheng være viktig å synliggjøre følgende:

- Konkret verdiskapingspotensiale
- Langsiktige formål
- Kommuneovergripende samarbeid
- Næringseffekter
- Forholdet Tromsø/Troms – geografisk nedslagsfelt
- Forankring i programområde/strategier

I anledning utlysning for regionalt samarbeid vil det legges til rette for veiledning i søknadsprosessen.

² Tilretteleggende tiltak: Tiltak som kommer "alle" til gode, og som ikke tilgodeser enkeltbedrifter eller grupper av bedrifter. Eksempler på tilretteleggende prosjekter er: infrastrukturtiltak, studietilbud mot befolkningen eller profilering av en region.

³ Bedriftsrettede tiltak: Tiltak som kommer enkeltbedrifter eller grupper av bedrifter til gode. Hvorvidt et prosjekt er bedriftsrettet eller ikke er avhengig av prosjektets formål. Dette er uavhengig av om støttemottaker er en bedrift eller ikke-kommersiell aktør. Eksempler på prosjekter er: kompetansehevingstiltak som kommer bedrifter til gode, industriell forskning, produktutvikling og bedriftsetableringer.

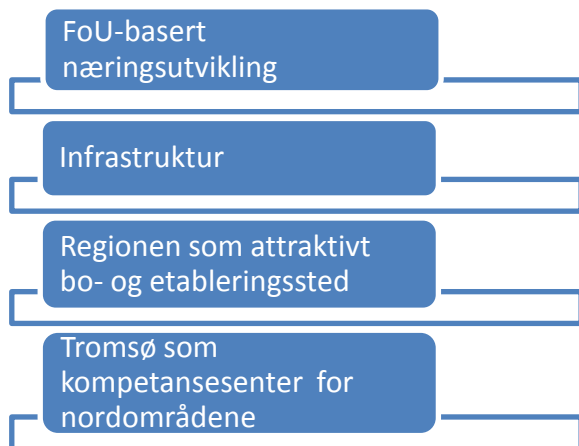
3 Programområder i handlingsprogrammet 2011

Handlingsprogrammet for 2011 har tre budsjettområder, *Store regionale prosjekter*, *Bedriftsutvikling*, og *Kompetanse og forskningsprosjekter*. Rammen fordeles som følgende innen de tre budsjettområdene:

Budsjettområde	Andel av årets ramme
Store regionale prosjekter	50 %
Bedriftsutvikling	30 %
Kompetanse- og forskningsprosjekter	20 %

Fordelingen på budsjettområdene er retningsgivende.

Innenfor disse tre budsjettområdene fordeles midlene på fire overordnede programområder som tar utgangspunkt i regionens utviklingstrekk og utfordringer. Programområdene skal bidra til å gi varige positive effekter for næringslivet og regionen.

Programområde: FoU-basert næringsutvikling

Mål

Midlene skal bidra til et utviklingsorientert, nyskapende og konkurransedyktig næringsliv.

Programbeskrivelse

Programområdet skal støtte tiltak som bidrar til økt kommersialisering av forskningsresultater.

Det vil være fokus på prosjekter som bidrar til å øke nærheten mellom næringsrelevant forskning og bedriftene. Støtte til prosjekter som har industrielle og kommersielle målsetninger vil måtte behandles av Innovasjon Norge.

Det skal stimuleres til deltakelse fra forskningsmiljøene i Tromsø i nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer. Det er en intensjon å styrke samhandlingen og den felles utviklingen mellom de identifiserte strategisk viktige næringsområdene. Ulike satsninger og strategiske områder skal sees i sammenheng. Det skal herunder satses på utvikling av klynger som baserer seg på eksisterende fortrinn og styrker miljøene på områder hvor man kan bidra nasjonalt og internasjonalt. Klynger på tvers av ulike næringer som komplimenterer hverandre og der FoU-miljø, myndigheter og næringsliv samarbeider er særlig aktuell. Miljø med potensial til å bli Sentre for Forskningsdrevet Innovasjon skal styrkes.

Det er viktig med et internasjonalt fokus og aktive grep for å gjøre relevante kompetansemiljø interessant for Kina, USA, Russland og Europa og for å kunne samarbeide internasjonalt om strategiske utfordringer i Nordområdene.

Det er i den forbindelse spesielt viktig å gjøre Tromsø til en attraktiv møte- og etableringsarena.

Strategier

Strategi 1:

Opprettholde og øke de konkurransedyktige forsknings- og utviklingsmiljøene for å utnytte fortrinn, samt tilrettelegge for næringsutvikling der Nord-Norge har et potensial. Følgende satsingsområder er identifisert:

- Marin bioteknologi (bioprospektering),
- E-helse/telemedisin/IKT
- Marin sektor
- Petroleum
- Maritim sektor
- Energi
- Reiseliv

Overvåkning, beredskap og sikkerhet er både et fortrinn og en forutsetning for utviklingen på de nevnte områder over.

Strategi 2:

Koordinering, samarbeid og samfinansiering med Forskningsrådets nordområde satsninger og EUs forskningsprogram, herunder delfinansiering av SFI prosjekter. Skape møteplasser for sterkere samarbeid og koordinering mellom næringsliv og FoU. Stimulere til samarbeid mellom de nordnorske institusjonene.

Resultatindikatorer

- Godkjent etablering av senter for forskningsdrevet innovasjon.
- Bedriftsetableringer innen satsingsområdene.
- Søknader godkjent av nasjonale eller internasjonale forskningsprogrammer.
- Etablering av felles prosjekter mellom FoU-miljø, myndigheter og næringsliv.

Programområde: FoU-basert næringsutvikling		
Strategi:	Operasjonalisering av strategi:	Saksbehandler:
<p>Strategi 1: Opprettholde og øke de konkurransedyktige forsknings- og utviklingsmiljøene for å utnytte fortrinn, samt tilrettelegge for næringsutvikling der Nord-Norge har et potensial. Følgende satsingsområder er identifisert:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marin bioteknologi (bioprospektering), - E-helse/telemedisin/IKT - Marin sektor - Petroleum - Maritim sektor - Energi - Reiseliv <p>Overvåkning, beredskap og sikkerhet er både et fortinn og en forutsetning for utviklingen på de nevnte områder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Felles infrastruktur - Bygge opp kompetanseklynger (evt. NCE) - Forske på Nord i nord - Nasjonalt senter for levende mellomlagring av fisk - Bruker eller bransjestyrte kommersialiseringsprogrammer (søknad til). - Samarbeid mellom DA Bodø og RDA Tromsø om store satsinger for å posisjonere seg: Miljø og energi og Rom/jord - Simulatorsenter (fly, skip, beredskap og sikkerhet) - Leveandørutviklingsprosjekter for maritim industri og petroleumsindustri - Fornybar energi: marine alger, kortreist energi og vindkraft - Fersk fisk fra Nord-Norge til Europa - Arktisk mat - Naturbasert turisme 	<p>Troms fylkeskommune/Innovasjon Norge</p>
<p>Strategi 2: Koordinering, samarbeid og samfinansiering med Forskningsrådets nordområde satsninger og EUs forskningsprogram, herunder delfinansiering av SFI prosjekter.</p> <p>Skape møteplasser for sterkere samarbeid og koordinering mellom næringsliv og FoU. Stimulere til samarbeid mellom de nordnorske institusjonene.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prosjekter som legger til rette for samarbeid mellom næringsliv og forskningsmiljøer tilknyttet hvert av fagområdene over - Dr. gradsstipendiater og Prof II i næringslivet - Ekspertteam som hjelper bedriftene. - Brukerstyrte prosjekter - Målrettet arbeid ute i bedriftene for å øke interessen for FoU-aktivitet - Utvikle kompetanse i bedriftene/FoU-miljøene for å få til bedre dialog mellom forskningsmiljøene og bedriftene. - Tiltak som stimulerer til økt gjensidig respekt og innsikt for å minske opplevd avstand - Ledernettverk for kunnskapsbasert virksomhet i nord for å stimulere til samarbeid 	<p>Innovasjon Norge/ Troms fylkeskommune</p>

Programområde: Infrastruktur

Mål

Tromsø skal bli et Knutepunkt for infrastruktur, og med det bidra til gode vilkår for samfunns- og næringsliv i regionen.

Programbeskrivelse

Aktuelle prosjekter for dette programområdet er investeringer eller forprosjekter for å utvikle Tromsø til et knutepunkt for infrastruktur for transport, telekommunikasjon og næringsutvikling. Dette omfatter bredbåndprosjekter, transportinfrastrukturtiltak og næringsrettet infrastruktur (næringsarealer, industriarealer og stedsutvikling).

Midlene kan ikke benyttes til å finansiere investeringer i ordinær drift og vedlikehold av statlige, fylkeskommunale eller kommunale ordinære driftsoppgaver eller lovpålagte oppgaver.

Strategier

Strategi 1:

Prosjekter som kan bidra til å utløse eller videreutvikle infrastrukturtiltak identifisert i nasjonale og regionale satsninger. Prosjektene må tilfredsstille internasjonale standard og krav.

Lufttransport
Sjøtransport
Havneutbygging
Vegtransport
Telekommunikasjon
Intermodalitet

Strategi 2:

Bidra til utvikling og klargjøring av nærings- og industriareal av spesiell betydning.

Strategi 3:

Prosjekter som enten direkte eller indirekte skal utløse eller styrke satsninger med et internasjonalt potensial. Infrastrukturtiltak som gjør regionen i stand til å utnytte sine fortrinn og som kan stimulere til internasjonale etableringer med særlig fokus på fremtidige behov.

Resultatindikatorer

- Økt internasjonal flytrafikk.
- Antall bedriftsetableringer.
- Økt omfang av industri- og næringsarealer.
- Økt bredbåndskapasitet i Tromsøregionen.
- Videreutvikle bedriftsstrukturen i regionen.

Programområde: Infrastruktur		
Strategi:	Operasjonalisering av strategi:	Saksbehandler:
<p>Strategi 1: Prosjekter som kan bidra til å utløse eller videreutvikle infrastrukturtiltak identifisert i nasjonale og regionale satsninger. Prosjektene må tilfredsstillende internasjonale standard og krav.</p> <p>Lufttransport Sjøtransport Havneutbygging Vegtransport Telekommunikasjon Intermodalitet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Styrke arbeidet med Tromsø lufthavn - Prostneset - Tønsnes industriområde - Snuhavn for cruisetraffikk og base for marine operasjoner i nordområdet 	<p>Innovasjon Norge Troms fylkeskommune</p>
<p>Strategi 2: Bidra til utvikling og klargjøring av nærings- og industriareal av spesiell betydning.</p>		
<p>Strategi 3: Prosjekter som enten direkte eller indirekte skal utløse eller styrke satsninger med et internasjonalt potensial. Infrastrukturtiltak som gjør regionen i stand til å utnytte sine fortrinn og som kan stimulere til internasjonale etableringer med særlig fokus på fremtidige behov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeid om beredskap knyttet til økt maritim aktivitet i Barentshavet og økt kystnær oljevirkosomhet - Bredbånd i Distrikts-Tromsø - Tilrettelegge for utnytting av mineralske ressurser 	<p>Innovasjon Norge Troms fylkeskommune</p>

Programområde: Regionen som attraktivt bo- og etableringssted

Mål

Tromsø skal være attraktiv som turistmål og som bosteds- og etableringssted for innbyggerne og omland.

Programbeskrivelse

Tiltak som skal bevare og utvikle Tromsø sin attraktivitet for befolkning og næringsliv vil være aktuell for dette programområdet.

Programområdet omfatter også tiltak for nordområdeprofilering og markedsføring av et område og tilrettelegging for utvikling av nye trivselstiltak.

Prosjekter som legger til rette for etableringer som skal bidra til økt verdiskaping innenfor kulturnæringene er et prioritert satsningsområde. Det er satt av 15 mill kr til en satsning på kulturnæringer. Rammen vil bli forvaltet av Tromsø kommune.

Strategier

Strategi 1:

Løfte og videreutvikle de fortrinn regionen har innenfor kultur gjennom prosjekter som er nyskapende og på sikt kan legge grunnlaget for økt kommersialisering.

Strategi 2:

Sette i gang tiltak som gjør regionen klar til å delta i konkurranse om nasjonale og internasjonale idretts- og kulturarrangement.

Strategi 3:

Videreutvikle de fortrinn Tromsø har innen reiseliv for å medvirke til at Nord-Norge blir et attraktivt reiselivsmål.

Strategi 4:

Utvikle Tromsø for å bli en arktisk varm by.

Resultatindikatorer

- Økt antall overnattingsdøgn.
- Økt internasjonal flytrafikk.
- Bedriftsetableringer.
- Nye kultur- og idrettsarrangement

Programområde: Regionen som attraktivt bo- og etableringssted		
Strategi:	Operasjonalisering av strategi:	Saksbehandler:
Strategi 1: Løfte og videreutvikle de fortrinn regionen har innenfor kultur gjennom prosjekter som er nyskapende og på sikt kan legge grunnlaget for økt kommersialisering.	<ul style="list-style-type: none"> - Programsatsing kulturnæringer - Kystens hus - Filmindustri i nord 	Innovasjon Norge/Troms fylkeskommune/ Kulturnæringsfond Tromsø kommune
Strategi 2: Sette i gang tiltak som gjør regionen klar til å delta i konkurranse om nasjonale og internasjonale idretts- og kulturarrangement.	<ul style="list-style-type: none"> - Sjakk OL - Storstua 	Troms fylkeskommune/ Kulturnæringsfond Tromsø kommune
Strategi 3: Videreutvikle de fortrinn Tromsø har innen reiseliv for å medvirke til at Nord-Norge blir et attraktivt reiselivsmål.	<ul style="list-style-type: none"> - Tilrettelegge for økt bruk av friluftsområder 	Troms fylkeskommune
Strategi 4: Utvikle Tromsø for å bli en arktisk varm by.	<ul style="list-style-type: none"> - Kunstgresspakken - Ruste opp Tromsø sentrum, herunder universell utforming 	Troms fylkeskommune

Programområde: Tromsø som kompetansesenter for nordområdene

Mål

Tromsø skal utvikles som kompetansesenter, slik at landsdelen har det nødvendige ressursgrunnlag for å gripe nye næringsmuligheter.

Programbeskrivelse

Prosjekter relevant for dette programområdet skal være med å forsterke innsatsen i regjeringens nordområdesatsing. Programområdet må derfor sees i sammenheng med de øvrige satsninger nevnt i handlingsprogrammet.

Programområdet omfatter prosjekter som skal bidra til å utvikle kunnskap og kompetanse rettet inn mot fremtidig næringsstruktur og styrke næringslivets rammebetingelser. Videre prosjekter som tilrettelegger for etablering av nasjonale og internasjonale aktører.

Prosjekter som skal bidra til økt samarbeid internasjonalt kan være aktuell for programområdet.

Strategier

Strategi 1:

Bidra til økt kulturforståelse overfor omverden og samarbeidsland

Strategi 2

Stimulere til grenseoverskridende næringsmessig samarbeid. Koordinering av tverrfaglige satsninger

Strategi 3:

Tilrettelegge for deltakelse og påvirkning av utviklingen i nordområdene

Strategi 4:

Tilrettelegge for næringslivets fremtidige rekrutteringsbehov

Resultatindikator

- Flere elever gjennomfører videregående utdanning.
- Samarbeidsprosjekter over landegrensene.
- Økt studenttall ved Universitetet i Tromsø
- Utdanne ungdom inn i landsdelen

Programområde: Tromsø som kompetansesenter for nordområdene		
Strategi:	Operasjonalisering av strategi:	Saksbehandler:
Strategi 1: Bidra til økt kulturforståelse overfor omverden og samarbeidsland.	<ul style="list-style-type: none"> - Strategisk næringsrettet samarbeid med Murmansk og andre internasjonale samarbeidspartnere - Nordområdemueet 	Innovasjon Norge/Troms fylkeskommune
Strategi 2: Stimulere til grenseoverskridende næringsmessig samarbeid samt koordinering av tverrfaglige satsninger.	<ul style="list-style-type: none"> - Internasjonale nettverk - Strategisk næringssselskap - Tromsø Capacity 	Innovasjon Norge/Troms Fylkeskommune
Strategi 3: Tilrettelegge for deltakelse og påvirkning av utviklingen i nordområdene.	<ul style="list-style-type: none"> - Forbedre næringslivets rammebetingelser 	Troms fylkeskommune
Strategi 4: Tilrettelegge for næringslivets fremtidige rekrutteringsbehov.	<ul style="list-style-type: none"> - Læringsatsing - Mottiltak frafall i den videregående skolen - Nye studietilbud for å utbedre flaskehalser for næringsutvikling - Ung region - Personmobilitet: traineeordninger, praksisplasser, - Kompetansesarbeidsplasser - Satsning på realfag: skolelaboratorium i realfag - Forsterke opplæring/behov for å dokumentere kompetanse på alle nivå 	Troms fylkeskommune /Innovasjon Norge